

18933107

Gedeputeerde Staten**De voorzitter van Provinciale Staten
t.a.v. de statengriffier****onderwerp**
Financieel toezicht gemeenten 2019**kenmerk**
18932439**behandeld door**
drs. J.J.W. Cijssouw
+31 118 631472**verzonden****19 DEC. 2018**

Middelburg, 18 december 2018

Geachte voorzitter,

Met deze brief willen wij uw Staten informeren over de vorm van ons financieel toezicht in 2019 op de Zeeuwse gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Na onderzoek van de ons toegezonden begrotingen 2019 en de jaarrekening 2017 van de 13 Zeeuwse gemeenten en 12 gemeenschappelijke regelingen zijn wij van oordeel dat alleen de begroting 2019 van de gemeente Vlissingen niet structureel en reëel in evenwicht is. Ook is naar ons oordeel in de meerjarenraming (nog) niet aannemelijk gemaakt dat dit evenwicht uiterlijk in 2021 tot stand zal zijn gebracht. Wij hebben daarom besloten dat voor de gemeente Vlissingen voor het jaar 2019 sprake is van preventief toezicht. Het preventieve toezicht betekent dat:

- de begroting 2019 onze goedkeuring behoeft;
- zolang deze goedkeuring niet is verkregen, de gemeente, behalve in gevallen van dringende spoed, geen verplichtingen aan mag gaan zonder onze voorafgaande toestemming;
- begrotingswijzigingen onze goedkeuring behoeven.

Voor Vlissingen geldt dat een voorstel over de goedkeuring van de begroting 2019 in nauw overleg met de artikel-12 inspecteur plaatsvindt. Wij zullen uw Staten hierover medio februari 2019 bij de vaststelling van het provinciale verslag over de financiële positie van Vlissingen in het kader van de artikel 12-aanvraag 2019, informeren. In die brief zal ook worden stilgestaan bij het verdere artikel 12-proces inclusief ons advies aan de fondsbeheerders over het onlangs uitgebrachte artikel 12-rapport over de aanvragen 2017 en 2018.

De gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen, Tholen en Veere en de 12 gemeenschappelijke regelingen hebben een structureel en reëel sluitende begroting 2019 zodat voor die gemeenten en gemeenschappelijke regelingen kan worden volstaan met de lichte vorm van repressief toezicht.

De gemeente Middelburg kan na vier jaar preventief toezicht in 2019 weer onder repressief toezicht komen te staan. Op 3 juli jl. heeft de gemeenteraad van Middelburg een herstelplan vastgesteld gericht op herstel van een structureel en reëel begrotingsevenwicht.

Voor de financiële positie van Middelburg is 2019 een bijzonder jaar omdat op grond van de aangescherpte BBV-regelgeving ultimo 2019 alle grondposities tegen de dan geldende bestemming gewaardeerd dienen te worden. In de praktijk heeft dit vooral gevolgen voor landbouwgronden die anticiperend zijn aangekocht voor toekomstige woningbouw en bedrijventerreinen maar waarvoor ultimo 2019 nog geen bestemmingsplan is vastgesteld. Dit zou een zeer groot beslag (maximaal € 25 miljoen) op het weerstandsvermogen van de gemeente kunnen betekenen.

De andere Zeeuwse gemeenten lopen op dit gebied een veel geringer of zelfs geen enkel risico. Het risico is door alle gemeenten onderkent.

Sociaal domein

De Zeeuwse gemeenten hebben met een brief d.d. 30 augustus 2018 aan de minister De Jonge van VWS gezamenlijk aandacht gevraagd voor de onvoorziene en onbedoelde gevolgen van de decentralisatie van de Jeugdhulp voor jeugdigen in onze regio. Volgens de brief lopen bij ongewijzigd beleid de tekorten op het macrobudget van de Zeeuwse gemeenten in huidige gemeentelijke collegeperiode naar verwachting op tot ongeveer € 45 miljoen.

Uit een analyse van de jaarrekeningen 2017 blijkt dat de Zeeuwse gemeenten al in 2017 bijna € 22 miljoen tekort kwamen op de gedecentraliseerde middelen voor jeugdzorg.

Zes Zeeuwse gemeenten hadden over 2016 en 2017 samen meer dan € 40 per inwoner tekort op de WMO en Jeugdzorg samen en hebben met succes een beroep gedaan op het eenmalige Fonds Tekortgemeenten. Dit fonds is onderdeel van het Gemeentefonds en voor de helft bekostigd door de gemeenten door een verlaging van uitkeringsfactor, en de andere helft is afkomstig van het Rijk.

Ook hebben veel gemeenten tekorten op de rijksvergoedingen voor bijstandsuitkeringen. Over 2016 hadden 8 Zeeuwse gemeenten een tekort van meer dan 5% (de beslissingen over de aanvragen 2017 zijn nog niet bekend).

De Zeeuwse gemeenten (behalve Vlissingen) kunnen de tekorten nog opvangen op binnen een sluitende (meerjarenraming) maar er is wel een groeiende zorg over de oplopende tekorten op het sociaal domein. De gemeenten dienen enerzijds door een efficiënter beleid de groeiende lasten te beteugelen en anderzijds aan te dringen bij het rijk op ruimere budgetten. Er lopen momenteel landelijk (rijk en interprovinciaal) verschillende onderzoeken naar de toereikendheid van de macrobudgetten en de verdeling hiervan over de gemeenten.

IBP

In de maartcirculaire 2018 over de verdeling van het gemeentefonds is een verband gelegd tussen de accresontwikkeling en middelen die nodig zijn voor de uitwerking van de maatschappelijke opgaven benoemd in het IBP.

Uit de (meerjaren) begrotingen 2019-2022 blijkt dat de ontstane financiële ruimte de eerste jaren grotendeels moet worden ingezet om tot een sluitende begroting te komen, o.a. door de tegenvallers op het sociaal domein. Gemeenten hebben in de regel in de begroting geen expliciete koppeling gelegd met de IBP-opgaven of hiervoor geld gereserveerd. Dit betekent overigens niet dat kan worden gesteld dat de IBP opgaven niet opgepakt worden. De gemeente Vlissingen heeft ontbreken van financiële middelen voor de IBP-opgaven als knelpunt opgevoerd in het artikel 12-bezuinigingstraject.

Agenda 'toezicht van de toekomst'

IPO, VNG en de staatssecretaris van Financiën en de minister van BZK hebben dit najaar de agenda 'toekomst van het toezicht' vastgesteld. Met deze agenda wordt mede invulling gegeven aan een afspraak uit het Interbestuurlijk Programma. Daarin hebben de overheden met elkaar afgesproken om als één overheid op te treden. De voorliggende agenda is onderdeel van een samenhangend aantal voornemens en reeds lopende activiteiten in het kader van bredere ontwikkeling in het openbaar bestuur. In de agenda zijn vijf actielijnen opgenomen.

- Versterken verbinden horizontale controle en verticaal toezicht,
- Beter voeren dialoog,
- Beter leren via toezicht,
- Uniformeren uitvoering toezicht en
- Toezichthouder richt zich op gedeelde risico's.

De uitvoering van deze actielijnen is bepalend voor de toekomstige vormgeving van ons interbestuurlijk toezicht zowel voor het generieke deel als voor het financieel toezicht. Uw staten hebben bij de behandeling van het Rekenkamerrapport 'Financieel toezicht' ons opgedragen duidelijke kaders te stellen aan de informatievoorziening die uw Staten van ons nodig heeft om invulling te geven aan de

controlerende rol. In het statenvoorstel hebben wij al aangegeven dat die kaderstelling plaats zal vinden zodra het landelijke onderzoek naar de vernieuwing van het toezicht (inmiddels opgegaan in de agenda 'toezicht van de toekomst') gereed zal zijn. Wij zullen u in het voorjaar van 2019 informeren over de stand van zaken m.b.t. de hierboven beschreven actielijnen.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris